

**Ympäristövahinkojen toissijaisten vastuujärjestelmien kehittämisen lainsäädäntöhanke
(TOVA-lainsäädäntöhanke) Dnro VN/11745/2019**

OHJAUSRYHMÄN KOKOUS 13/2021

Aika: 16.9.2021 klo 10.00-12.30

Paikka: Teams-yhteys

Paikalla:

Leena Ylä-Mononen, ympäristöministeriö, puheenjohtaja

Oili Rahnasto, ympäristöministeriö

Merja Huhtala, ympäristöministeriö/öljysuojarahasto

Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö

Atro Andersson, valtiovarainministeriö

Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö

Satu Lyytikäinen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

(edustaa aluehallintovirastoja sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia)

Kimmo Peltonen, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Pia Vilenius, Kemianteollisuus ry

Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry

Jari Salila, oikeusministeriö

Marko Nurmikolu, Suomen Kuntaliitto

Pekka Suomela, Kaivosteollisuus ry

Amanda Aalto, Finanssiala ry

Mika Kättö, sisäministeriö

Matti Sjögren, Ympäristövakuutuskeskus

Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Minna Ojanperä, MTK

Jari Natunen, Suomen luonnonsuojeluliitto

Jouko Tuomainen, Suomen ympäristökeskus

Outi Pyy, Suomen ympäristökeskus

Sini Pietilä, ympäristöministeriö

Mari-Linda Harju-Oksanen, ympäristöministeriö

Elina Soininen, ympäristöministeriö

Kati Leskinen, ympäristöministeriö

Poissa:

Helena Kontkanen, konkurssiasiamiehen toimisto

1 § Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Leena Ylä-Mononen avasi kokouksen. Hyväksyttiin asialista.

2 § Edellisen kokouksen pöytäkirja

Pöytäkirja hyväksyttiin ja se julkaistaan valtioneuvoston säädösvalmistelun ja kehittämishankkeiden sivustolla (<https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>; TOVA-lainsäädäntöhanke, YM033:00/2019).

3 § Syksyn aikataulu ja HE-valmistelun eteneminen

Mari-Linda Harju-Oksanen (YM) kävi läpi syksyn aikataulua ja HE-valmistelun etenemistä.

Todettiin, että ohjausryhmä voi kokoontua lausuntopalautteen ja poliittisten linjausten jälkeen, erityisesti, jos hallituksen esitykseen tulee isoja muutoksia.

HE:n valmistelu jatkuu virkavalmisteluna TOVA-ohjausryhmän työn päättymisen jälkeen. Ohjausryhmässä on keskusteltu hallituksen esityksen laadintaan liittyvistä keskeisistä linjauksista. Valmistuva HE-luonnos ei ole ohjausryhmän yhteinen mietintö, vaan virkatyönä valmisteltava ehdotus. Ohjausryhmä lähettää työnsä päätteeksi ympäristöministeriölle kirjeen, joka on luonteeltaan ohjausryhmän työn yhteenveto, johon ohjausryhmän jäsenten on mahdollista liittää oma lausumansa.

4 § FA:n esitys ympäristövahinkovakuutuksen kehittämisestä

Amanda Aalto (FA) ja Matti Sjögren (Ympäristövakuutuskeskus) esittelivät kehittämisehdotuksen ympäristövahinkovakuutuksesta.

Keskusteltiin nykyisestä ympäristövahinkovakuutuksesta ja sen ongelmakohtista. Todettiin, että nykyisen vakuutuksen maksutaso on järjestelmän olemassaolon aikana pudonnut noin puoleen alkuperäisestä. Vakuutuskorvauksia on maksettu nykyisestä järjestelmästä tähän saakka hyvin vähän. Nykyistä järjestelmää muutettaessa saattaisi maksuihin kohdistua korotuspaineita, erityisesti, jos vakuutuksen soveltamisalaa laajennettaisiin.

Keskusteltiin yritysten aiheuttamista riskeistä ja niiden huomioimisesta myös maksuissa. Nykyisiä vuosikorvauskattoja ja -limiittejä olisi mahdollista nostaa, jos nykyistä vakuutusjärjestelmää ryhdyttäisiin kehittämään. Rahaston puolelle pitäisi saada vuosikatto sekä vahinkotapahtumien kokonaiskatto.

Todettiin, että nyt suunniteltu TOVA-maksu on veroluonteinen maksu, joka pohjautuu lakiin.

Keskusteltiin liikennevakuutuksista ja siitä, ettei vakuutusmalli ulotu kyseisiin vahinkotapauksiin. Todettiin, että kuljetuspuolella olevat mahdolliset vakuutuksien ongelmakohdat tulisi korjata kyseisiä järjestelmiä kehittämällä, eikä niitä otettaisi mukaan vakuutusmalliin. Kuljetuspuoleen liittyviä kysymyksiä selvitetään parhaillaan yhdessä LVM:n kanssa.

Keskusteltiin öljy- ja kemikaalivahinkojen jälkitorjunnasta tilanteissa, joissa aiheuttaja jää tuntemattomaksi. Vakuutusmallissa korvattaisiin vahingon torjuntakustannukset sekä jonkin verran ennallistamisesta aiheutuneita kustannuksia.

5 § ARVITOVA-hanke: vaikutustenarviointi ja vaihtoehtojen tarkastelu

Jouko Tuomainen esitteli Suomen ympäristökeskuksessa tehtävää TOVA-hankkeen vaikutusten arviointia (ARVITOVA-hanke). Valmisteilla on laajempi eri vaihtoehtojen arviointi ja HE:n osaksi tuleva säädösehdotuksen arviointi. Keskusteltiin HE-luonnoksesta, jossa on kuvattu säädöshankkeen tavoitteet, ratkaisuvaihtoehdot ja arvioitu niitä. Keskustelussa todettiin luonnoksesta muun muassa, että vaikutusten arvioinnissa tulisi esittää laajemmin muita vaihtoehtoja kuin rahastomalli, kuvata erilaisia vaikutuksia tarkemmin, käsitellä mallien toteuttamisen kustannusvaikutuksia, arvioida tarkemmin aiheuttajien kustannusvastuun toteuttamista rahoitusmaksujen kohdentumisessa,

tarkentaa mallien toimintaa tilanteessa, jossa vahinkoja tapahtuu ennakoitua paljon enemmän ja käsitellä päätöksenteon organisointia.

Keskusteltiin kalustohankinnoista ja siitä, tulisiko ne ohjata suoraan valtion budjetista uusille maakunnille. Ns. TOVA-puoli ja öljysuojarahasto tulisi pitää erillään. Todettiin, että vaikutustenarviointiprosessi etenee yleensä HE:n kanssa. Nyt arviointi on tehty hallituksen esityksen muotoon ja siinä tarkastellaan HE-luonnosta, joka on keskeneräinen. Siksi yksi vaihtoehto korostuu enemmän kuin muut ja saa samalla enemmän huomiota.

Ohjausryhmältä pyydettiin kirjallisia kommentteja vaikutustenarviointista sähköpostitse 24.9.2021 mennessä. Sähköpostit pyydettiin toimittamaan Kati Leskiselle.

6 § Muut asiat

7 § Seuraava ohjausryhmän kokous on tiistaina 12.10.2021 klo 13.00-15.30

8 § Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 12.11